

จากทรง 1 ถึง ทรง 5

ดาหลาพันธุ์ใหม่

ที่มีลักษณะดีเด่นแตกต่างกัน

“ดาหลา หรือ กาหลา” เป็นพืชตระกูลขิงข่า มีถิ่นกำเนิดอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับประเทศไทยเป็นพืชพื้นเมืองในภาคใต้เป็นไม้ดอกไม้ที่ขึ้นตามป่าชาวบ้านนำดอกและหน่ออ่อนมารับประทานเป็นผักสดและประกอบอาหาร เช่น ใส่ในข้าวยา แกง หรือต้มยำหน่อแก่สามารถนำมาใช้เป็นยาขับลมได้ด้วย ดอกดาหลามีลักษณะเป็นช่อดอกที่มีสีสวยงาม นำมาใช้ปักแจกันหรือประดับตกแต่งในงานมงคลต่าง ๆ หรืองานศพ ในปัจจุบันยังมีการนำดอกดาหลามาแปรรูปเป็นน้ำดื่มแก้กระหายทำไวน์และทำแห้ง สำหรับขิงเป็นเครื่องต้ม นอกจากนั้นก็ยังมีมีการส่งออกต่างประเทศด้วย โดยในปี 2549 มีการส่งออกจำนวน 665 ตัน มูลค่าการส่งออก 106,051 บาท ประเทศที่รับซื้อมากที่สุด คือ เปรู โครโก ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา

ในตลาดไม้ตัดดอกจะพบว่า มีช่อดอกดาหลาวางจำหน่ายในบางฤดู ซึ่งมักจะเป็นดาหลาที่มีดอกสีแดง ราคาขายประมาณดอกละ 5-20 บาท ขึ้นอยู่กับแหล่งปลูก ผู้รับซื้อและผู้ปลูก ยังขาดความหลากหลายของขนาดช่อดอกและสีของกลีบประดับ ทำให้ตลาดดาหลาอยู่ในวงจำกัด ไม่สามารถขยายตลาดให้กว้างได้ ด้วยเหตุดังกล่าว ศูนย์อาภรณ์ เจียมสายใจ และคณะ จากศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จึงได้รวบรวมดาหลาจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในภาคใต้และภาคกลาง ทั้งในแหล่งธรรมชาติและแหล่งปลูกเพื่อการค้า เพื่อคัดเลือกดาหลาพันธุ์ใหม่ที่มีช่อดอกมากและมีอายุการปักแจกันยาวนานกว่าที่มีอยู่เดิม เพิ่มความหลากหลายของสีช่อดอกดาหลา ทำให้เกษตรกรมีโอกาสเลือกสายต้นดาหลาที่เหมาะสมสำหรับปลูกเป็นการค้า

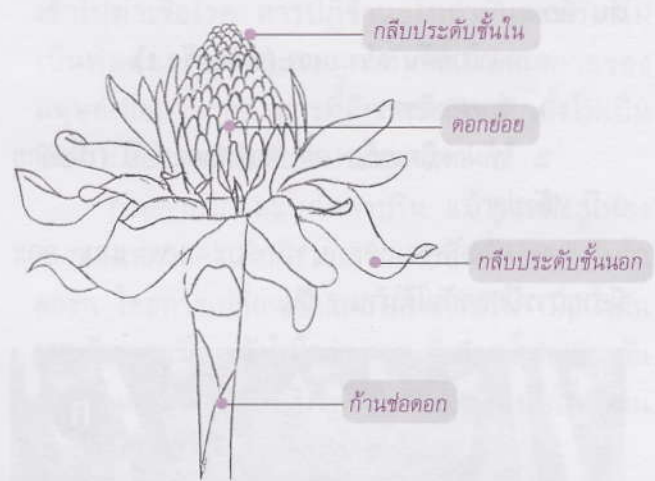
ดอกดาหลาพันธุ์ต่าง ๆ ขนาดบาน 30% (ก) 50% (ข) และ 80% (ค)

คุณอาภรณ์ เขียมสายใจ และคณะ เริ่มเก็บรวบรวมดาหลามาตั้งแต่ปี 2539 จนถึงปี 2542 สามารถเก็บรวบรวมได้ทั้งหมด 86 สายต้น จากนั้นก็นำลงปลูกในแปลงคัดเลือกพันธุ์ขั้นต้น โดยเกณฑ์การคัดเลือกขั้นต้นกำหนดว่าจะต้องให้ผลผลิต (ช่อดอก) ไม่น้อยกว่า 30 ดอกต่อกอต่อปี ช่อดอกสวยได้รูปทรงสม่ำเสมอ มีอายุการปักแจกันไม่น้อยกว่า 7 วัน สามารถคัดเลือกไว้ได้ 12 สายต้น

ดอกดาหลาพันธุ์ตรัง 2 ขณะบาน 30x (ก) 50x (ข) และ 80x (ค)

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างของช่อดอกดาหลา

ปี 2542-2545 นำดาหลา 12 สายต้นที่คัดเลือกไว้ลงปลูกในแปลง ทำการคัดเลือกรอบต่อไป เกณฑ์การคัดเลือกในรอบนี้ต้องการคัดเลือกให้ได้ลักษณะดีเด่นเฉพาะ ได้แก่ มีสีแปลกใหม่จากเดิม (ช่อดอกสีแดง) ให้ผลผลิตสูงมากกว่าพันธุ์ที่ปลูกทั่วไป (มากกว่า 80 ดอกต่อกอต่อปี) มีอายุการปักแจกันเมื่อตัดช่อดอกบาน 50% ได้นานกว่า 10 วัน ปรากฏว่าสามารถคัดเลือกดาหลาได้จำนวน 5 สายต้น จัดเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ดาหลาที่มีสีแปลกใหม่ มี 2 สายต้น คือ ตรัง 0403 ช่อดอกสีขาว และตรัง 1025 ช่อดอกสีบานเย็น

กลุ่มที่ 2 ดาหลาที่ให้ผลผลิตมากกว่า 80 ดอกต่อกอ ต่อปี (เมื่ออายุ 3 ปีหลังปลูก) มี 2 สายต้น คือ ตรัง 0407 ช่อดอกสีแดง และ ตรัง 0701 ช่อดอกสีชมพู

กลุ่มที่ 3 ดาหลาที่มีอายุการปักแจกันได้นานกว่า 10 วัน มี 1 สายต้น คือ ตรัง 0501 ช่อดอกสีแดงเข้ม

ในปี 2550 คณะนักวิจัยจึงได้นำเสนอดาหลาทั้ง 5 สายต้นที่คัดเลือกได้ต่อกรมวิชาการเกษตรเพื่อพิจารณาเป็นพันธุ์แนะนำสำหรับใช้ปลูกต่อไป โดยสายต้น 0403 ใช้ชื่อว่าดาหลาพันธุ์ตรัง 1 สายต้น 1025 ใช้ชื่อว่าดาหลาพันธุ์ตรัง 2 สายต้น 0407 ใช้ชื่อว่าดาหลาพันธุ์ตรัง 3 สายต้น 0701 ใช้ชื่อว่าดาหลาพันธุ์ตรัง 4 สายต้น 0501 ใช้ชื่อว่าดาหลาพันธุ์ตรัง 5

ดาหลาทั้ง 5 สายต้น เมื่อพิจารณาจากลักษณะดีเด่นเฉพาะสามารถจัดเป็นกลุ่มได้ 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ดาหลาที่มีความแปลกใหม่ มี 2 สายต้น คือ

ดาหลาสายต้น ตรัง 0403 (พันธุ์ตรัง 1)

1. ช่อดอกสีขาว
2. ให้ผลผลิตเฉลี่ย 39 ดอกต่อกอต่อปี (เมื่ออายุ 3 ปี หลังปลูก)
3. เมื่อตัดขณะดอกบาน 30% 50% และ 80% มีอายุการปักแจกันได้นาน 7 วัน

ดอกดาหลาพันธุ์ตรัง 3 ขณะบาน 30% (ก) 50% (ข) และ 80% (ค)

ดาหลาสายต้นตรัง 1025 (พันธุ์ตรัง 2)

1. ช่อดอกสีบานเย็น
2. ให้ผลผลิตเฉลี่ย 40 ดอกต่อกอต่อปี (เมื่ออายุ 3 ปี หลังปลูก)
3. เมื่อตัดขณะดอกบาน 30% 50% และ 80% จะมียุการปักแจกันได้นาน 8 วัน

กลุ่มที่ 2 ดาหลาที่ให้ผลผลิตมากกว่า 80 ดอกต่อกอต่อปี มี 2 สายต้น คือ

ดาหลาสายต้น ตรัง 0407 (พันธุ์ตรัง 3)

1. ให้ผลผลิตเฉลี่ย 107 ดอกต่อกอต่อปี (เมื่ออายุ 3 ปี หลังปลูก)
2. ช่อดอกสีแดง
3. เมื่อตัดขณะดอกบาน 30% 50% มียุการปักแจกัน 8 วัน และตัดขณะดอกบาน 80% จะมียุการปักแจกันได้นาน 7 วัน

ดาหลาสายต้น ตรัง 0701 (พันธุ์ตรัง 4)

1. ให้ผลผลิตเฉลี่ย 136 ดอกต่อกอต่อปี (เมื่ออายุ 3 ปี หลังปลูก)
2. ช่อดอกสีชมพู
3. เมื่อตัดขณะดอกบาน 30% จะมียุการปักแจกันได้นาน 13 วัน ถ้าตัดขณะดอกบาน 50% และ 80% จะมียุการปักแจกันได้นาน 7-8 วัน

กลุ่มที่ 3 มียุการปักแจกันได้นานกว่า 10 วัน มี 1 สายต้น คือ

ดาหลาสายต้น ตรัง 0501 (พันธุ์ตรัง 5)

1. ให้ผลผลิตเฉลี่ย 47 ดอกต่อกอต่อปี (เมื่ออายุ 3 ปี หลังปลูก)
2. ช่อดอกสีแดงเข้ม
3. เมื่อตัดขณะดอกบาน 30% จะมียุการปักแจกันได้นาน 14 วัน และตัดขณะดอกบาน 50% มียุการปักแจกันนาน 11 วัน

ดาหลาทั้ง 5 พันธุ์สามารถปลูกได้ทั่วไปในดินร่วนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ปริมาณการใช้ต้นพันธุ์ประมาณ 178 หน่อต่อไร่ ระยะปลูก 2x3 เมตร ควรปลูกในที่รำไรที่มีปริมาณความชื้นแสง 60% มีอุณหภูมิเฉลี่ย 27-33 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 81% และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,144 มิลลิเมตรต่อปี ไม่ควรปลูกกลางแจ้งเพราะจะมีผลต่อการเจริญเติบโตและคุณภาพของดอก หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขัง เกษตรกรที่สนใจติดต่อขอทราบรายละเอียดได้ที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง โทรศัพท์ 075-211133

ดอกดาหลาพันธุ์ครึ่ง 4 ขณะบาน 30% (ก) 50% (ข) และ 80% (ค)

ดอกดาหลาพันธุ์ครึ่ง 5 ขณะบาน 30% (ก) 50% (ข) และ 80% (ค)

